Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
PAOLA MENGOZZIHO
přednesené dne 15. prosince 2011 [1]

**Věc C-604/10**

**Football Dataco Ltd**
**Football Association Premier League Ltd**
**Football League Limited**
**Scottish Premier League Ltd**
**Scottish Football League**
**PA Sport UK Ltd**
**proti**
**Yahoo! UK Limited**
**Stan James (Abingdon) Limited**
**Stan James PLC**
**Enetpulse APS**
[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

předložená rozhodnutím Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division), Spojené království]

„Směrnice 96/9/ES — Právní ochrana databází — Rozpisy utkání fotbalových ligových soutěží — Autorské právo“

1. Úlohou Soudního dvora v projednávané věci je doplnit vlastní judikaturu týkající se možnosti ochrany rozpisů utkání fotbalových ligových soutěží na základě směrnice 96/9/ES o právní ochraně databází (dále jen „směrnice“) [2]. V roce 2004 Soudní dvůr shledal, že se na tyto rozpisy v zásadě nevztahuje ochrana podle zvláštního práva stanovená směrnicí. Pro doplnění tohoto rámce je třeba posoudit otázku, zda a za jakých podmínek je v projednávané věci možné uplatnit autorskoprávní ochranu.

## I – Právní rámec

2. Směrnice 96/9/ES stanoví pro databáze dva různé druhy ochrany. Především jde o autorskoprávní ochranu databází, kterou článek 3 vymezuje takto:

„1. Podle této směrnice jsou databáze, které způsobem výběru nebo uspořádáním obsahu představují vlastní duševní výtvor autora, chráněny jako takové podle autorského práva. Pro určení, zda podléhají této ochraně, se neuplatní žádná další kritéria.

2. Autorskoprávní ochrana databází podle této směrnice se nevztahuje na jejich obsah a není na újmu práv k tomuto obsahu.“

1 — Původní jazyk: italština.

2 — Směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/9/ES ze dne 11. března 1996 o právní ochraně databází (Úř. věst. L 77, s. 20; Zvl. vyd. 13/015, s. 459).

3. Článek 7 směrnice upravuje další druh ochrany, a sice ochranu podle zvláštního práva vztahující se na databáze, jejichž pořízení si vyžaduje „podstatný vklad“:

„1. Členské státy stanoví pro pořizovatele databáze právo zabránit vytěžování a/nebo [nebo] zužitkování celého obsahu databáze nebo jeho kvalitativně nebo kvantitativně podstatné části, pokud pořízení, ověření nebo předvedení tohoto obsahu potvrzuje kvalitativně a/nebo kvantitativně podstatný vklad [svědčí o kvantitativně nebo kvalitativně podstatném vkladu].

[…]

4. Právo podle odstavce 1 se uplatní nezávisle na tom, zda daná databáze podléhá ochraně podle autorského práva nebo podle jiných práv. Uplatní se rovněž nezávisle na tom, zda obsah databáze podléhá ochraně podle autorského práva nebo podle jiných práv. Ochranou databází podle práva podle odstavce 1 nejsou dotčena práva týkající se jejich obsahu.“

4. Článek 14 směrnice se týká její časové působnosti. V odstavci 2 se zejména stanovuje pravidlo vztahující se na databáze chráněné podle autorského práva ke dni vyhlášení této směrnice, které však nesplňují kritéria způsobilosti pro autorskoprávní ochranu podle samotné směrnice:

„[…] nesplňuje-li databáze chráněná podle autorského práva v členském státě ke dni vyhlášení této směrnice kritéria způsobilosti pro autorskoprávní ochranu podle čl. 3 odst. 1 této směrnice, nemá to za následek zkrácení zbývající doby ochrany zaručené touto úpravou v členském státě“.

## II – Skutkový stav, původní řízení a předběžné otázky

5. Společnosti Football Dataco Ltd a další (dále jen „společnosti Football Dataco a další“) organizují anglickou a skotskou fotbalovou ligu. V této souvislosti tyto společnosti vypracovávají a zveřejňují seznam všech utkání, která se v těchto soutěžích každoročně odehrají. Odpůrci, tj. Yahoo! UK Limited a další (dále jen „Yahoo a další“) využívají předmětné rozpisy fotbalových utkání k poskytování zpráv a informací nebo k organizování sázek.

6. Společnosti Football Dataco a další v podstatě od Yahoo a dalších vyžadují, aby zaplatily za využívání rozpisů fotbalových utkání, které prvně uvedené společnosti vypracovávají. Z tohoto důvodu se dovolávají pro tyto rozpisy ochrany stanovené směrnicí, a to jak podle autorského práva, tak podle zvláštního práva.

7. Vnitrostátní soudy odmítly ochranu podle zvláštního práva, neboť Soudní dvůr v této otázce nedávno zcela jednoznačně rozhodl čtyřmi rozsudky vydanými velkým senátem v listopadu 2004[3]. Avšak vzhledem k tomu, že problematika týkající se případné ochrany podle autorského práva, která nebyla ve věcech rozhodnutých v roce 2004 nadnesena, zůstává otevřená, vnitrostátní soud přerušil řízení a položil tyto předběžné otázky:

„1) Co je třeba rozumět výrazem ‚databáze, které způsobem výběru nebo uspořádáním obsahu představují vlastní duševní výtvor autora‘, uvedeným v čl. 3 odst. 1 směrnice 96/9/ES o právní ochraně databází, a zvláště:

   a) je třeba vyloučit duševní úsilí a dovednost vynaložené na tvorbu údajů;

   b) zahrnuje výraz ‚výběr nebo uspořádání‘ přidání podstatného významu již existujícímu údaji (jako při stanovení data konání fotbalového utkání);

3 — Rozsudky ze dne 9. listopadu 2004, Fixtures Marketing (C-46/02, Sb. rozh. s. I-10365); The British Horseracing Board a další (C-203/02, Sb. rozh. s. I-10415); Fixtures Marketing (C-338/02, Sb. rozh. s. I-10497) a Fixtures Marketing (C-444/02, Sb. rozh. s. I-10549).

c) vyžaduje výraz ‚vlastní duševní výtvor autora' něco více než významné úsilí a dovednosti na straně autora, a pokud ano, o co se jedná?

2) Brání směrnice existenci jiných vnitrostátních práv, která mají povahu autorského práva k databázím, než jsou práva stanovená směrnicí?"

## III – K první předběžné otázce

8. První předběžnou otázkou vnitrostátní soud v podstatě žádá Soudní dvůr, aby objasnil, za jakých podmínek může být databáze chráněna podle autorského práva ve smyslu směrnice 96/9/ES. Pro podání užitečné odpovědi je především třeba shrnout judikaturu Soudního dvora ohledně rozpisů fotbalových utkání a následně přezkoumat, jaký je vztah mezi oběma druhy ochrany, které směrnice umožňuje: autorskoprávní ochranou na straně jedné a ochranou podle zvláštního práva na straně druhé.

### A – *Judikatura Soudního dvora v příslušné oblasti*

9. Judikatura Soudního dvora týkající se ochrany databází, čímž mám na mysli zejména výše uvedené rozsudky z listopadu 2004, objasnila dva klíčové body, které je třeba vzít v úvahu při přezkumu projednávaných předběžných otázek.

10. Zaprvé se rozpis fotbalových utkání, přestože představuje prostý seznam utkání, považuje za databázi ve smyslu směrnice [4]. Tuto skutečnost nezpochybňuje ani vnitrostátní soud, ani žádný z účastníků řízení, kteří předložili vyjádření, a není tudíž třeba se jí dále zabývat.

11. Zadruhé rozpis fotbalových utkání nesplňuje kritéria stanovená pro ochranu databází podle zvláštního práva ve smyslu článku 7 směrnice. Pořízení rozpisu utkání, tj. zadání do uspořádaného seznamu řady již existujících prvků (údajů týkajících se jednotlivých utkání), nevyžaduje žádný podstatný vklad do pořízení, ověření nebo předvedení obsahu [5]. Jak jsem již uvedl, vnitrostátní soud nezpochybňuje ani tento aspekt (přestože někteří účastníci původního řízení se snažili navrhnout, aby se Soudnímu dvoru položily i otázky týkající se zvláštního práva), a z tohoto důvodu omezil předběžné otázky pouze na problematiku ochrany podle autorského práva.

### B – *Vztah mezi autorskoprávní ochranou a ochranou podle zvláštního práva*

12. Další bod, který je třeba objasnit před samotným přezkumem první předběžné otázky, se týká vztahu mezi oběma druhy ochrany, které stanoví směrnice. Ze znění příslušných ustanovení může totiž vyvstat otázka, zda mezi autorskoprávní ochranou a ochranou podle zvláštního práva existuje *hierarchický vztah*. Takovýto výklad, který je podpořen směrodatnými zdroji [6] a na který se nepřímo odvolávají někteří účastníci řízení ve svých vyjádřeních přednesených na jednání, znamená, že ochrana podle zvláštního práva je subsidiární ochranou, kterou lze přiznat v případě, že databáze nesplňuje kritérium originality vyžadované pro autorskoprávní ochranu. Skutečnost, že Soudní dvůr rozsudky z listopadu 2004 shledal, že ochrana podle zvláštního práva (tj. „nižší ochrana") se na rozpisy fotbalových utkání nevztahuje, by tedy zákonitě znamenala, že se na tyto rozpisy nevztahuje ani ochrana (tj. „vyšší ochrana") podle autorského práva.

13. Pozorný přezkum směrnice však nasvědčuje tomu, že takovýto výklad je chybný a že uvedené dva druhy ochrany musí být považovány za vzájemně zcela nezávislé, což podle všeho uznávají i všichni účastníci řízení, včetně Komise, kteří předložili vyjádření v projednávané věci.

4 — Rozsudek C-444/02, Fixtures Marketing, uvedený v poznámce pod čarou 3 (body 23 až 36).

5 — Rozsudek C-46/02, Fixtures Marketing, uvedený v poznámce pod čarou 3 (body 44 až 47).

6 — V tomto smyslu viz zejména pracovní dokument Generálního ředitelství pro vnitřní trh ze dne 12. prosince 2005, *First evaluation of Directive 96/9/EC on the legal protection of databases*, dostupný na internetových stránkách Komise.

14. Je totiž třeba poznamenat, že samotný předmět ochrany podle směrnice se v těchto dvou případech liší. Ochrana podle autorského práva se zaměřuje především na *strukturu* databáze, tj. na způsob, jakým ji autor konkrétně vytvořil, ať již výběrem materiálů, které do ní zahrnul, nebo způsobem jejich předvedení. Článek 3 odst. 2 směrnice dále jasně stanoví, že autorské právo ve smyslu tohoto článku „se nevztahuje na obsah" databází, který může být předmětem samostatné autorskoprávní ochrany, avšak není jím proto, že je zanesen do chráněné databáze. Podle patnáctého bodu odůvodnění se ochrana podle autorského práva „*vztahuje na strukturu databáze*". Naproti tomu ochrana *podle zvláštního práva* spočívá pouze v právu zamezit vytěžování nebo zužitkování *obsahu databáze*. Toto právo se nepřiznává za účelem ochrany samotné originality databáze, nýbrž ke kompenzaci úsilí vynaloženého na pořízení, ověření nebo předvedení obsahu databáze[7].

15. Jinými slovy databáze může být v závislosti na konkrétním případě chráněna pouze podle autorského práva, pouze podle zvláštního práva, podle obou nebo podle žádného z těchto práv.

### C – *Pojem „databáze" ve smyslu směrnice*

16. Skutečnost, že výše uvedené dva druhy případné ochrany databáze jsou na sobě zcela nezávislé, však neznamená, že se pojetí databáze, jak je vymezil Soudní dvůr v rozsudcích z listopadu 2004, musí lišit v závislosti na dvou druzích práv na ochranu. Naopak jsem přesvědčen, že toto pojetí musí být nutně totožné. Nemělo by žádný smysl, kdyby klíčový pojem směrnice, jehož definice se nachází v článku 1, mohl mít bez opory ve znění směrnice různý obsah při výkladu dvou různých článků tohoto právního předpisu, které navíc neztrácejí na významu, jsou-li vykládány na základě jednotného pojetí databáze. Autorským právem lze chránit strukturu databáze, zatímco zvláštní právo chrání její obsah: v žádném případě však není třeba, aby existovaly dvě různé definice pojmu „databáze".

17. V této souvislosti Soudní dvůr shledal, že cílem ochrany zavedené směrnicí není chránit tvorbu prvků obsažených v databázi, ale pouze jejich získání, ověření a předvedení[8]. Jinými slovy orgán podávající výklad musí identifikovat „databázi" tak, že jasně odliší okamžik tvorby údajů, na který se směrnice nevztahuje, od okamžiku shromáždění a zpracování těchto údajů, jenž je rozhodující pro určení, zda se na předmětnou databázi vztahuje ochrana či nikoli.

18. Soudní dvůr učinil toto rozlišení mezi tvorbou údajů a jejich zanesením v rámci úvah o ochraně podle zvláštního práva. Podle mého názoru však jde o úvahy, které se obecně týkají samotného pojmu databáze ve smyslu směrnice. Těmito upřesněními se mimoto s konečnou platností konstatuje, že směrnice chrání *tvorbu databází* – z hlediska jejich struktury a z hlediska získávání údajů – ale neposkytuje ochranu samotným údajům. Cílem směrnice je podpořit vytváření systému shromažďování a vyhledávání informací[9], a nikoli tvorbu údajů. Ve své argumentaci týkající se pojmu databáze Soudní dvůr mimoto opakovaně zdůraznil samostatnou informační hodnotu údajů obsažených v databázi[10].

19. Skutečnost, že se pro účely směrnice nikdy nepřihlíží k činnostem spočívajícím ve tvorbě údajů, je ostatně naprosto logická, zejména pokud jde o autorské právo, neboť jak to zdůrazňuje směrnice, údaje mohou být každopádně chráněny autorským právem jako takové, pokud splňují kritéria pro přiznání této ochrany, nezávisle na existenci autorského práva k databázi.

20. Musím též zdůraznit, že samotná myšlenka využití autorskoprávní ochrany k ochraně rozpisů fotbalových utkání se v projednávané věci jeví přinejmenším podivná. Jak jsem již uvedl, autorské právo chrání v případě databáze především její „vnější část", tj. její strukturu. Společnost Yahoo a další

7 — Rozsudek ve věci Fixtures Marketing (C-46/02, bod 39), uvedený výše v poznámce pod čarou 3. Podpůrně podotýkám, že v italském znění článku 7 směrnice je podle všeho vyžadován podstatný vklad do pořízení, ověření a předvedení údajů. Naproti tomu v jiných jazykových verzích je použita spojka *nebo* a výklad podaný Soudním dvorem je v souladu s těmito jazykovými verzemi: podstatný vklad může být chráněn i v případě, že se vztahuje výlučně k pořízení, výlučně k ověření nebo výlučně k předvedení údajů.

8 — Rozsudky ve věcech Fixtures Marketing (C-444/02, body 39 až 40) a (C-338/02, bod 25), uvedené výše v poznámce pod čarou 3.

9 — Rozsudek ve věci Fixtures Marketing (C-444/02, bod 28), uvedený výše v poznámce pod čarou 3.

10 — Tamtéž, body 29 a 33 až 35.

využívají *údaje* vypracované společnostmi, které organizují fotbalové ligové soutěže, a nikoli případné prostředky, kterými tyto společnosti údaje zveřejňují. Společnosti organizující fotbalové soutěže proto před vydáním rozsudků z roku 2004, kterými Soudní dvůr předmětnou možnost vyloučil, zcela oprávněně považovaly za jedinou možnou ochranu tu, která vyplývala ze zvláštního práva, jež podle výše uvedeného chrání spíše obsah databáze (lépe řečeno úsilí vynaložené na získání a předvedení obsahu) než její strukturu. Využití ochrany podle autorského práva se v projednávané věci jeví jako záložní řešení, které je důsledkem vyloučení ochrany podle zvláštního práva Soudním dvorem. Navíc není jisté ani to, že by případná existence autorskoprávní ochrany rozpisů fotbalových utkání bránila činnosti, kterou v současnosti vykonávají Yahoo a další, neboť tato činnost se podle údajů ze spisu omezuje na využívání hrubých údajů (dat, hodin a mužstev), a nikoli struktury databáze.

21. Vzhledem k výše uvedenému lze nyní přejít k posouzení tří podotázek položených vnitrostátním soudem. Jak bude uvedeno dále, řešení těchto otázek umožní podat globální odpověď na první předběžnou otázku.

## D – *K první otázce pod písmenem a)*

22. První ze tří podotázek se předkládající soud Soudního dvora táže, zda je třeba činnost vyvíjenou za účelem tvorby údajů, které jsou zaneseny do databáze, vzít v úvahu při určení, zda si uvedená databáze zasluhuje ochranu podle autorského práva.

23. Odpověď na tuto otázku vyplývá přímo z toho, co jsem uvedl výše ve vztahu k nutně jednotnému pojetí „databáze“ ve směrnici. Úsilí vynaložené při *tvorbě* údajů nelze zohlednit při posuzování nároku na ochranu podle autorského práva, stejně jako je nelze podle judikatury Soudního dvora zohlednit při posuzování nároku na ochranu podle zvláštního práva. Tvorba údajů je činností, která nespadá do působnosti směrnice.

24. Kromě toho je třeba poznamenat, že pokud činnost vedoucí k tvorbě údajů nelze podle názoru Soudního dvora zohlednit pro účely ochrany podle zvláštního práva, to znamená ochrany, která je nejúžeji spjata s údaji a s jejich získáváním, tím spíše nelze tuto činnost zohlednit v případě ochrany podle autorského práva, která vykazuje slabší spojitost se získáváním údajů a vztahuje se spíše na jejich předvedení.

## E – *K první otázce pod písmenem b)*

25. Druhou podotázkou žádá předkládající soud Soudní dvůr, aby upřesnil, zda „výběr nebo uspořádání“ obsahu databáze, jejichž přezkum umožňuje ověřit, zda databáze splňuje podmínky autorskoprávní ochrany, může spočívat i v přidání podstatného významu již existujícím údajům.

26. Podstatou položené otázky je, zda je úkonem „výběru nebo […] uspořádání“, který stačí k zaručení ochrany podle článku 3, například to, že se k prvku zanesenému v databázi přidají další charakteristické znaky. Jako příklad uvádí předkládající soud skutečnost, že se určí datum konkrétního utkání mezi dvěma fotbalovými mužstvy.

27. Jsem názoru, že výše uvedená podotázka vychází z chybného předpokladu. Všechny údaje týkající se každého utkání určité soutěže se totiž *musí považovat za vymezené před jejich zanesením do databáze*. Jak již Soudní dvůr uvedl, v případě rozpisu fotbalových utkání nesestávají původní údaje, které se zanáší do databáze, ze všech mužstev a možných dat, *ale z konkrétních okolností každého jednotlivého utkání, které se má odehrát* (datum, mužstva, místo, atd.)[11]. Jinými slovy určení veškerých podrobností každého utkání spadá do fáze tvorby údajů – na kterou se, jak bylo uvedeno výše, nevztahuje ochrana podle směrnice – a nelze je považovat za výsledek nebo důsledek uspořádání údajů v databázi.

11 — Rozsudky ve věcech Fixtures Marketing (C-46/02, body 41 a 42), (C-444/02, bod 47) a (C-338/02, bod 31), uvedené výše v poznámce pod čarou 3.

28. Předkládající soud naproti tomu vychází patrně z předpokladu, že je do databáze zaneseno konkrétně několik jednoduchých seznamů, jako jsou všechna možná mužstva účastnící se soutěže, všechna možná data a všechny možné časy utkání. Z tohoto hlediska dojde podle názoru předkládajícího soudu k určení konkrétních podrobností každého utkání (příslušná mužstva, den, hodina) *po* zanesení původních údajů do databáze. Takovéto určení je podle něj *produktem* databáze.

29. Takovýto výklad skutkových okolností je podle mého názoru chybný. Do databáze se nezanášejí obecné seznamy možných mužstev, dat a časů. Do databáze se naopak zanášejí všechna konkrétní utkání, která se mají odehrát, *každé s úplnými informacemi, které se jej týkají* (hodina, datum, mužstva). Přechod od obecných seznamů (např. mužstva A, B, C, D atd., data x, y, z atd.) k vymezení jednotlivých utkání (např. mužstvo A proti mužstvu B v den x) *spadá do fáze tvorby údajů*, která předchází jejich zanesení do databáze.

30. Velmi detailní vyjádření žalobkyň ve věci v původním řízení, jejichž účelem je prokázat, že určení podrobností každého jednotlivého utkání není zcela automatickou činností a že tento proces naopak vyžaduje značné vědomosti a zkušenosti, nejsou tudíž relevantní. Takováto činnost je totiž přípravného charakteru a liší se od vytvoření databáze.

31. Výše uvedený výklad potvrzuje sama judikatura Soudního dvora, zejména v částech zdůrazňujících potřebu, aby jednotlivé součásti databáze měly samostatnou informační hodnotu [12]. Podle mého názoru nelze totiž obecné seznamy mužstev, dat a hodin považovat za skutečně „informační“. Takovouto hodnotu může mít pouze souhrn veškerých informací týkajících se každého jednotlivého utkání.

32. Jinak ovšem zastávám názor, že kdyby tato podotázka byla položena v abstraktních souvislostech mimo kontext projednávané věci, odpověď na ni by měla být kladná. Jinými slovy přidání podstatného významu již existujícím údajům – uskutečněné prostřednictvím zanesení těchto údajů do databází – může představovat „uspořádání jejich obsahu“, které lze zohlednit pro účely ochrany podle autorského práva. Podle mého názoru není pochyb o tom, že v kontextu směrnice může být skutečnost, že zanesení údajů do databáze zvyšuje hodnotu nebo význam těchto údajů v rámci celkového posouzení, podstatná pro to, aby se uznala autorskoprávní ochrana databáze. Právě toto je účelem ustanovení, jejichž cílem je chránit to, co databáze jakkoli „přidá“ k původním údajům, jež byly do databáze zaneseny. V případě prvků, které charakterizují utkání fotbalových soutěží, jsou však *všechny* tyto podrobnosti součástí původních údajů, a nikoli výsledkem zanesení těchto údajů do databáze.

## F – *K první otázce pod písmenem c)*

33. Třetí podotázka, kterou předkládající soud položil Soudnímu dvoru, se týká pojmu „duševní výtvor“ autora databáze. Souvisí zjevně s tím, že článek 3 směrnice váže ochranu podle autorského práva na podmínku, že databáze představuje způsobem výběru nebo uspořádáním obsahu vlastní duševní výtvor autora. Předkládající soud se zamýšlí nad konkrétní otázkou, zda k existenci duševního výtvoru stačí značné úsilí a dovednost („significant labour and skill“).

34. Stejně jako předcházející podotázka i tato třetí podotázka vychází s velkou pravděpodobností též z předpokladu, který je podle mého názoru chybný, že se úsilí, které společnosti organizující soutěž vynaložily na určení mužstev, dat a hodin jednotlivých fotbalových utkání, což je úsilí, které nepochybně vyžaduje určité množství práce a organizačních zkušeností, váže k vytvoření databáze. Jak jsem již uvedl, toto úsilí ve skutečnosti spadá do předcházející fáze, kterou je tvorba údajů a kterou nelze zohlednit při posuzování práva na ochranu databází.

35. V každém případě, i nezávisle na předchozích úvahách a při abstraktním pojetí otázky předkládajícího soudu, odpověď musí být podle mého názoru následující: ochrana podle autorského práva je podmíněna tím, že se databáze vyznačuje „tvůrčím“ prvkem, a tudíž nestačí, že vytvoření databáze vyžaduje určité úsilí a dovednost.

12 — Viz výše poznámka pod čarou 10.

36. Je obecně známo, že v rámci Evropské unie existují rozdílné standardy, pokud jde o stupeň originality, která se obecně požaduje pro přiznání autorskoprávní ochrany [13]. Především v některých státech Unie, pro které je charakteristická tradice „common law“, je obvyklým referenčním kritériem „práce, dovednosti nebo úsilí“ (labour, skills or effort). Právě z tohoto důvodu se např. ve Spojeném království na databáze předtím, než směrnice vstoupila v platnost, obecně vztahovala ochrana podle autorského práva. Na databázi se vztahovala autorskoprávní ochrana tehdy, když její tvůrce musel na její přípravu vynaložit určité úsilí nebo využít určitých dovedností. Naopak v zemích s kontinentální právní tradicí se pro přiznání autorskoprávní ochrany obecně vyžaduje, aby dílo obsahovalo prvek kreativity nebo aby určitým způsobem vyjadřovalo osobnost svého autora, přestože se v každém případě vylučuje jakékoliv posouzení kvality nebo „umělecké“ povahy díla.

37. V této souvislosti je nepochybné, že pokud jde o autorskoprávní ochranu, směrnice zvolila pojetí originality, jež jde nad rámec prostého „mechanického“ úsilí, které je potřebné pro získání údajů a jejich zanesení do databáze. Aby byla databáze chráněna podle autorského práva, musí v souladu s doslovným zněním článku 3 směrnice představovat „duševní výtvor“ svého autora. Tento výraz neponechává žádný prostor pochybnostem a přebírá typický model autorského práva podle kontinentální právní tradice.

38. Je zřejmé, že nelze s konečnou platností obecně definovat pojem „duševní výtvor“. Jedná se o posouzení, které, jak jsem uvedl, není v projednávané věci nutné. Je-li toto posouzení třeba učinit, je to v každém případě povinností předkládajícího soudu, s ohledem na okolnosti každého jednotlivého případu.

39. Soudní dvůr měl příležitost vyjádřit se k této otázce a zejména zdůraznil, že předpokladem autorskoprávní ochrany, kterou databázím přiznává článek 3 směrnice, počítačovým programům čl. 1 odst. 3 směrnice 91/250 [14] a fotografiím článek 6 směrnice 2006/16 [15], je skutečnost, že se jedná o díla „původní v tom smyslu, že jsou autorovým vlastním duševním výtvorem“ [16].

40. V této souvislosti Soudní dvůr též uvedl, že o vlastní duševní výtvor autora se jedná tehdy, když dílo odráží jeho osobnost. Tak je tomu v případě, kdy autor mohl při realizaci díla vyjádřit své tvůrčí schopnosti prostřednictvím rozhodnutí učiněných na základě své tvůrčí svobody [17]. Soudní dvůr též obecně uvedl, že kritérium originality není splněno, pokud jsou charakteristické prvky díla dány jejich technickou funkcí [18].

41. Tvůrce směrnice v podstatě usiloval o dosažení určitého kompromisu nebo sladění právních názorů, které platily v době přijetí směrnice v různých státech Unie. Pro ochranu podle autorského práva zvolil zákonodárce „nejpřísnější“ paradigma zemí s kontinentální právní tradicí, zatímco pro ochranu podle zvláštního práva zvolil referenční kritérium, které je prakticky bližší tradici „common law“ [19].

42. Je patrné, že se jedná spíše o obecná zjištění, která navíc není na tomto místě třeba dále prohlubovat, neboť jak jsem již uvedl, v případě rozpisu fotbalových utkání se do databáze zanášejí samostatné a již úplné informační jednotky, *které prostřednictvím jejich zanesení do databáze nenabývají žádný další význam*.

13 — V původním návrhu směrnice Komise ze dne 13. května 1992 [COM(92) 24 final] se rozdíly panující ve vnitrostátních úpravách ohledně originality objevovaly mezi důvody, které vyznívaly ve prospěch harmonizace ochrany databází (viz bod 2.2.5).

14 — Směrnice Rady 91/250/EHS ze dne 14. května 1991 o právní ochraně počítačových programů (Úř. věst. L 122, s. 42; Zvl. vyd. 17/01, s. 114).

15 — Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/116/ES ze dne 12. prosince 2006 o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících (kodifikované znění) (Úř. věst. L 372, s. 12).

16 — Rozsudek ze dne 16. července 2009, Infopaq International (C-5/08, Sb. rozh. 2009 s. I-6569, bod 35). Podotýkám též, že všechny tři výše uvedené směrnice používají terminologii, která je v některých jazycích totožná, zatímco v jiných (jako např. v italštině), ač vykazuje nepatrné rozdíly, svědčí jasně o záměru zákonodárce odkázat na tentýž pojem.

17 — Rozsudek ze dne 1. prosince 2011, Painer (C-145/10, Sb. rozh. s. I-12533, body 88 až 89).

18 — Rozsudek ze dne 22. prosince 2010, Bezpečnostní softwarová asociace (C-393/09, Sb. rozh. s. I-13971, bod 49).

19 — V této souvislosti viz též pracovní dokument Komise uvedený v poznámce pod čarou 6 (bod 1.1).

43. Skutečnost, že autorskoprávní ochrana databází podléhá poměrně přísnému kritériu originality, přirozeně neznamená, že „mechanické“ úsilí vynaložené při získávání údajů není pro účely směrnice relevantní. Naopak, hlavním cílem článku 7 směrnice, který se týká ochrany podle zvláštního práva, je chránit právě tuto činnost. *Skutečnost, že Soudní dvůr vyloučil tuto ochranu pro rozpisy fotbalových utkání, nesnižuje její význam v obecné rovině.*

44. Skutečností zůstává, že i rozpis fotbalových utkání může být v zásadě za určitých podmínek chráněn podle autorského práva, pokud v rámci jeho praktického vytvoření zanesl autor do databáze dostatečně originální prvky. Například rozpis, který se vyznačuje zvláštní prezentací utkání za použití barev a jiných grafických prvků, může být bezpochyby chráněn podle autorského práva na základě směrnice. Takováto ochrana se však může omezit na způsoby prezentace, a nikoli na údaje, které jsou v databázi obsaženy. V projednávané věci nic nenasvědčuje tomu, že by se rozpis fotbalových utkání vypracovaný společnostmi organizujícími ligové soutěže vyznačoval jakýmkoli originálním způsobem předvedení údajů. Je však věcí vnitrostátního soudu, aby tuto skutečnost ověřil, s přihlédnutím k výše uvedeným údajům poskytnutým Soudním dvorem.

### G – *Závěry k první otázce*

45. Přezkum tří podotázek umožnil objasnit určité základní aspekty autorskoprávní ochrany databází na základě směrnice. Zejména jsem uvedl, že úsilí vynaložené na tvorbu údajů nemůže být zohledněno při posouzení práva na ochranu databáze jako takové (první podotázka). Zadruhé bylo uvedeno, že i když přidání nových prvků k již existujícím údajům jakožto důsledek jejich zanesení do databáze může být významné pro posouzení, zda existuje právo na ochranu, v případě série fotbalových utkání zanesených do databáze nedochází k žádnému „obohacení“ již existujících údajů (druhá podotázka). Konečně jsem prokázal, že pouhé vynaložení úsilí nebo dovedností nestačí k tomu, aby se databáze stala duševním výtvorem chráněným podle autorského práva (třetí podotázka). Na základě těchto úvah lze nyní odpovědět na první předběžnou otázku.

46. Navrhuji tedy, aby Soudní dvůr odpověděl na první předběžnou otázku tak, že databáze může být chráněna podle autorského práva ve smyslu článku 3 směrnice 96/9/ES pouze tehdy, když představuje originální duševní výtvor svého autora. Za tímto účelem nelze přihlédnout k činnostem vykonávaným v rámci tvorby údajů. V případě rozpisu fotbalových utkání představuje určení všech prvků týkajících se každého utkání tvorbu údajů.

## IV – Ke druhé předběžné otázce

47. Druhou předběžnou otázkou žádá předkládající soud Soudní dvůr, aby určil, zda ochrana podle autorského práva stanovená ve směrnici je jedinou možnou ochranou databáze, nebo zda naopak vnitrostátní právo může přiznat tutéž ochranu databázím, které ve smyslu směrnice nesplňují nezbytná kritéria.

48. Předkládající soud jasně sám ve svém usnesení uvádí, že má pouze nepatrné pochybnosti o odpovědi na tuto otázku, která tak musí být zodpovězena rychle. Je totiž jasné, že směrnice provedla v oblasti autorskoprávní ochrany databází úplnou harmonizaci, která neumožňuje žádné další právo přiznané na vnitrostátní úrovni.

49. Výklad bodů odůvodnění směrnice jednoznačně svědčí o tom, že taková byla vůle zákonodárce. Například třetí bod odůvodnění zní následovně:

„vzhledem k tomu, že by měly být odstraněny stávající rozdíly, které narušují fungování vnitřního trhu, a mělo by být zamezeno vzniku nových, zatímco rozdíly, které nemají nepříznivý účinek na fungování vnitřního trhu nebo na rozvoj informačního trhu ve Společenství by neměly být odstraňovány, ani by nemělo být zamezováno jejich vzniku.“

50. Dvanáctý bod odůvodnění se nese ve stejném duchu:

„vzhledem k tomu, že investice do moderních systémů ukládání a zpracování informací se ve Společenství uskuteční, pouze pokud bude zaveden stálý a jednotný systém na ochranu práv pořizovatelů databází.“

51. Každopádně argument, který podle mého názoru řeší s konečnou platností tuto otázku, je obsažen v článku 14 směrnice. Toto ustanovení stanoví zvláštní přechodný režim pro databáze, které byly dříve chráněny podle autorského práva na základě vnitrostátní právní úpravy a které nesplňují kritéria ochrany podle autorského práva ve smyslu směrnice. Výše uvedené databáze nadále požívají autorskoprávní ochrany po zbývající dobu ochrany podle vnitrostátní právní úpravy předcházející směrnici. Je zřejmé, že by takovéto ustanovení nemělo žádný smysl, kdyby po vstupu směrnice v platnost mohlo vnitrostátní právo nadále bez časového omezení přiznávat ochranu databázi, která nesplňuje kritéria směrnice. Kdyby tomu tak bylo, „vnitrostátní“ autorské právo by se totiž nadále uplatňovalo nezávisle a nebyla by dána žádná potřeba stanovit přechodné ustanovení pro databáze, které nejsou ve smyslu směrnice natolik originální, aby si zasloužily tuto ochranu.

52. Na druhou předběžnou otázku je tedy třeba odpovědět tak, že směrnice brání tomu, aby vnitrostátní právo přiznávalo autorskoprávní ochranu databázi, která nesplňuje kritéria stanovená v článku 3 výše uvedené směrnice.

## V – Závěry

53. Vzhledem k výše uvedeným úvahám navrhuji, aby Soudní dvůr odpověděl na předběžné otázky položené Court of Appeal následovně:

„1) Databáze může být chráněna podle autorského práva ve smyslu článku 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/9/ES ze dne 11. března 1996 o právní ochraně databází pouze tehdy, když představuje originální duševní výtvor jejího autora. Za tímto účelem nelze přihlédnout k činnostem vykonávaným v rámci tvorby údajů. V případě rozpisu fotbalových utkání představuje určení všech prvků týkajících se každého utkání tvorbu údajů.

2) Směrnice 96/9 brání tomu, aby vnitrostátní právo přiznávalo autorskoprávní ochranu databázi, která nesplňuje kritéria stanovená v článku 3 výše uvedené směrnice.“